

Galerie umění Karlovy Vary

příspěvková organizace Karlovarského kraje, Goethova stezka 6,
360 01 Karlovy Vary, IČO 66362768, č. ú. 5165900237/0100
tel: 353 224 387, e-mail: info@galeriekvary.cz, www.galeriekvary.cz

TISKOVÁ ZPRÁVA

Jan Samec - Země zadumaná

Pořadatel	Galerie umění Karlovy Vary, příspěvková organizace Karlovarského kraje
Místo konání	Galerie umění Karlovy Vary, Goethova stezka 6
Termín	18.5. – 20.6.2017, vernisáž čtvrtek 18.5.2017 v 17 hodin
Autoři výstavy	Mgr. Jana Samec, Mgr. Božena Vachudová
Otevírací doba	denně mimo pondělí 10 – 17 hodin
Doprovodné akce:	14.6.2017 v 17 hodin - Komentovaná prohlídka s Boženou Vachudovou

Ke 100. jubileu narození významného karlovarského umělce Jana Samce (1917 – 1988) je připravena přehledová výstava sedmdesátky jeho maleb a kreseb, které vznikly v rozmezí čtyř desítek let od konce 40. let 20. století do roku 1988. Jan Samec, absolvent Českého vysokého učení technického v Praze, přišel v roce 1948 jako středoškolský profesor výtvarné výchovy do Karlových Varů. Pedagogické činnosti se věnoval jak na gymnáziu, tak na keramické škole, do roku 1951, kdy se stal umělcem na tzv. volné noze. Jeho talent byl všestranný; zabýval se ilustrační tvorbou, užitou grafikou, propagačními materiály pro různé instituce celého karlovarského kraje. Od roku 1951 deset let navrhoval kostýmní a scénické výpravy pro karlovarské divadlo. Po léta také vytvářel ocenění pro Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech. Zabýval se realizacemi výstav nejen pro karlovarské muzeum, byl autorem historické expozice ve Žluticích. Jakkoliv všechny tyto činnosti byly podloženy autorovou neobyčejnou pílí a odpovědností, všechny rozmanité okruhy každodenní práce měly povahu zakázkovou, jeho kreativita musela vždy reagovat na charakter zadání.

Jinak tomu bylo, když kreslil nebo maloval. Konkrétní vazbu na krajinný motiv, neboť Jan Samec byl výsostný krajinář, mu prokazovaly kresby vznikající přímo v krajině. Byly to kresby rákosovým perem sépiovou tuší, také akvarelem, méně již kvašovou technikou, v nichž svižnou linkou definoval hlavní motiv, který pak doplňoval barevnými detaily. Mnohdy mu sloužily jako podklad k dílům malířským. Jan Samec miloval jihočeskou krajinu, zejména strakonickou, Strakonice byly jeho rodištěm. K místům, jež každoročně navštěvoval, patřily ještě nedaleké obce Slaník a Hajska, od 70. let 20. století pak vesnice Damíč, která se nachází v blízkosti Klatov, v šumavském podhůří. Utkvěly v jeho mysli natrvalo, přestože v Karlových Varech a jejich okolí našel nové inspirace, nové popudy k rozvoji svého kreslířského a malířského umění. Krásu lázeňského města zpodobnil nesčetněkrát, mnoho obrazů Jana Samce zdobilo lázeňské domy a hotely. Snad nejvíce si karlovarští obyvatelé a také lázeňští hosté pamatují velký obraz Karlových Varů v restauraci Continental. Bohužel v porevolučních letech v hektickém procesu výměny majitelů objektu obraz zmizel, stejně jako mnoho dalších Samcových děl při různých přestavbách karlovarských lázeňských sanatorií.

Název výstavy Země zadumaná je odvozen ze vzpomínek Jana Samce na jihočeskou krajinu. Odráží nejenom obdiv a lásku autora ke krajině svého rodiště, dětství a mládí, ale také melancholicko-poetický ráz této scenérie. Malíř mnohokrát své obrazy nazval Zemí zamyšlenou. Reagoval na lyricko-historický místopis spisovatele Ladislava Stehlíka – Země zamyšlená, který se v něm, podobně jako Jan Samec v malířském díle, vyznával z obdivu k jižním Čechám.

Pokud totiž Jan Samec stál před malířským stojanem, „zapínal se“ tzv. jeho vnitřní zrak, který mu původní krajinné scény v procesu malby výrazně tvarově oprostil a barevně stylizoval do té míry, že se z nich stávaly jakési nadčasové přírodní symboly. Bylo tomu tak například v obrazech předjaří, zachycujících temně hnědé oranice se zbytky sněhu s klenoucím se šedavým nebem nebo zaznamenávajících nepřetržité proudy jarních dešťů pohlcujících mlžným oparem celou krajinu. Jen málo českých malířů dosáhlo takové výtvarné působivosti ve vyjádření motivů na první pohled tolik neefektních jako Jan Samec.

Jindy Samcova plátna rozzářily kvetoucí bílé trnky nebo svěží zeleně luk či bílá oblaka v kontrastu do temné zeleně pohroužených remízků nebo hnědých ploch polí. Nejtypičtějším námětem maleb Jana Samce v 70. a 80. letech 20. století se však stalo zachycení prostých venkovských stavení. Bílé zdi věkovitých staveb s trojúhelníkovými štíty a velkými dřevěnými vraty buď samy o sobě nebo doplněné rozkvetlou diviznou, pampeliškami nebo božími muky vytvořily vpravdě nevšední „obraz“, malířské synonymum jihočeské vesnice.

Celým komplexem mnohostranné tvorby Jan Samec nezpochybnitelně přispěl do dějin umění na Karlovarsku ve druhé čtvrtině 20. století. Patřil k tzv. prvnímu sledu výtvarných umělců, kteří ke konci 40. let přišli na Karlovarsko a postupem času zde založili novodobé moderní výtvarné umění. Jan Samec, tvořící v Karlových Varech čtyřicet let, ho významně obohacoval a rozvíjel. Jeho malířské dílo patří do Karlových Varů stejně jako do Strakonice.

(napsala Božena Vachudová)